

a hangzatosan csomagolt, erköles, vallás, haza nevével visszaélő ál-irodalom pártolását hozza magával. — A tanulmány további fejezetei közül a *bevezetés az írók olvasásába* című kedves liraiságával szép gondolatokat adhat azoknak, akik szeretik ezt az előadási módot, stílustörténeti megjegyzéseivel azonban nehéz lenne egyetérteni. Csokonai impresszionizmusát, Berzsenyi expresszionizmusát kezdő fokozatra emlegetni és pont e két, a huszadik századhoz kapcsolódó műszón keresztül, nem célravezető. Nem érthetünk egyet azzal a furesza gondolatával sem, hogy a tanulókat egy-egy „kongeniális“ mai írón akarja a régebbiek lelki világába bevezetni. A felhozott példák kissé ijesztők: Garayt Kozma Andor, Balassit Babits, (épp ennyi joggal gondolhatnánk, hogy a Babitsal ellentétes világot jelentő Ady), Zrinyit András Gyulán át. —

A tanulmány szerzője, aki jól ismeri az irodalomtudomány újabb eredményeit, több ilyen sajnálatos kisiklást követ el; értékét nem is a nem elég alaposan végiggondolt „szellem-történeti“ orientálódásában látjuk, hanem ott, ahol a gyakorlati ember beszél. Ilyenkor sok érdekes gondolatot ébreszt, negatívumai pedig jól figyelmeztetnek arra, mit nem tanácsos elkövetni.

*Baróti Dezső dr.*

**Mészöly Gedeon; Földiekkel játszó. . .** Csokonai Vitéz Mihály életregénye. Budapest. Rózsavölgyi és társa kiadása.

Mészöly Gedeon Csokonai-regénye nem par excellence ifjúsági regény, de nagyon alkalmas arra, hogy fiúk és lányok rajta keresztül ismerkedjenek meg a tavasz, a gráciák, friss muzsika és ábrándos szerelem költőjével, aki soha el nem avuló magyar szavakba öntötte mindazt, mit e szó alatt értünk: fiatalság. Mészöly professzor a tudós és regényíró kettős attitűdjével nyúl hozzá az izgató feladathoz, melyet bonyolulttá tesz az, hogy Csokonai életének külső tartalma nem fedi egészen azt a világot, melyet versei elénk adnak. A magyar rokokó e zseniális kifejezője zord napjaiból való menekülésként egy tündérvilágot alkotott magának, rózsaligetek között él, nem Debrecenben, Komáromban, hanem Cythere szigetén, hol minden boldog ujjongás és megejtően bájos pózzal kacag túl gondot, szegénységet, beteg tüdőt. Igazi világát verseiből kell rekonstruálnunk s az előttünk fekvő regény meg is teszi azt. Legérdekesebb azonban az a sikerült nyelvi rekonstrukció, mellyel a kort ábrázolja; a könyvben nehéz lenne olyan szót találni, melyet ne használtak volna a tizenharmadik század végén. Ez önmagában irodalmi eseménnyé tenné a regényt, még akkor is, ha nem fűszerezné a sok izes anekdota, melyek elmondásához Mészölynek művészi érzéke van s méltóképp kapcsolódik bele Jókai, Mikszáth szép hagyományaihoz s talán kárpótolja azokat is, akik mélyebb lélekanalízist vártak, az élet és műalkotás viszonyának elemzését, ami bizonyára nem is volt szándékában az írónak. Sokat idéz Csokonaitól, az érdekes interpretációra így a költő nyomja reá „violaszín pecsétjét“ és viszi a könyvet ott is, ahol az események lassabban haladnak. A könyvet tanáraink is olvashatják, élvezettel és okulással.

*Baróti Dezső dr.*

**Székelly népballadák** (A balladákat összeválogatta és magyarázta Or-